

Odgovornost i utjecaj medija u izvještavanju o djeci

“Znam da bi neka druga djeca mrzila oca koji mu je
ubio majku, ali ja tebe tata volim!”

VL., 18.7.2007.

dr.sc. Igor Kanižaj
www.fpzg.hr, ikanizaj@fpzg.hr

1 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

O kojim obiteljskim temama u medijima nema dovoljno
informacija?

- Nasilje u obitelji 24,9%
- Savjeti za bračni život 22,3%
- Socijalni uvjeti 26,9%
- Nasilje među djecom 23,1
- Odnosi roditelja i djece 33%

Hrvatski studiji, Utjecaj medija na hrvatsku obitelj, 12/2006, N=905

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Pružaju li mediji neku pomoć obiteljima u pogledu odgoja
djece?

- Da 40,8%
- Ne 50,1%
- Ne mogu odrediti 8,2%

Hrvatski studiji, Utjecaj medija na hrvatsku obitelj, 12/2006, N=905

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Jesu li sadržaji u medijima općenito štetni za odgoj djece?

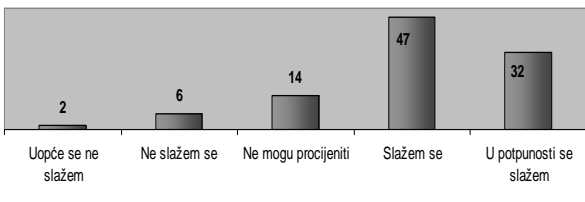
- Da 52,4%
- Ne 36,2%
- Ne mogu odrediti 11,1%

Hrvatski studiji, Utjecaj medija na hrvatsku obitelj, 12/2006, N=905

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Treba zabraniti mediji koji objavi neistinitu informaciju
FPZG, 2009., N=1000

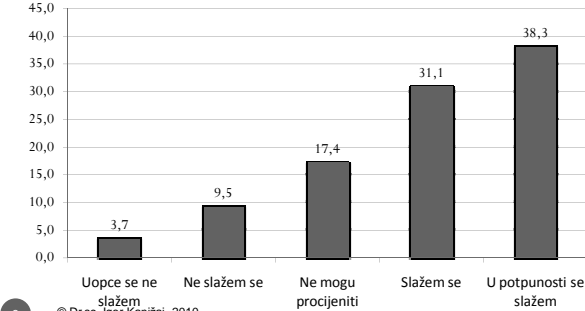

Uspore se ne slažem	Ne slažem se	Ne mogu procijeniti	Slažem se	U potpunosti se slažem
2	6	14	47	32

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Mediji forsiraju pesimistične teme, FPZG, 2009, N=1000

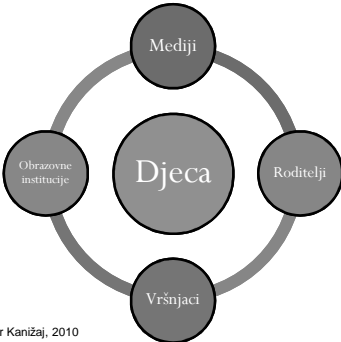
Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Ne mogu procijeniti	Slažem se	U potpunosti se slažem
3,7	9,5	17,4	31,1	38,3

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

- Stav djece prema medijima?
- Korištenje medija?
- Mediji u edukaciji?
- Edukacija za medije – institucije – medijska pedagogija
- Mediji o djeci?
- Važnost i odgovornost urednika i novinara?
- Presudna uloga roditelja?
- Utjecaj oglasne industrije.

7 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

8 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Neumjerena konzumacija

- 1,314 roditelja i djece, Quebec,
- 2g, 4g
- Gledanje televizije utječe na prehranene navike
- Svaki dodatni sat tv programa = 6% slabija matematika
- 7% manje aktivni na satu
- 10% više žrtve vršnjaka
- NOVI ZELAND
 - Gledanje televizije povezano s stjecanjem zanimanja i napuštanjem škole

05/2010

9 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Štetnost televizije

- Američko dijete prije 14. godine vidjelo 8.000 ubojstava.
- Najjači dojam ostavlja smrt uzrokovana hladnim oružjem.
- Nasilne scene praćene u prisustvu roditelja imaju manji učinak.
- Nekontrolirano gledanje TV programa sputava maštu, nameće pogrešne vrijednosti, smanjuje pokretljivost i potiče na nasilje.
- Djeca mlađa od dvije godine ne bi trebala gledati TV.
- Djeca starija od dvije godine dva sata dnevno.

Američka udruga psihologa

10

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Izloženost medijima

- Do trenutka diplome mlada osoba će provesti oko 12.000 sati u školi, te 18.000 sati kod kuće pred televizorom. (Gimlin, 1982).
- Prosječno dijete provede 1680 minuta tjedno ispred ekrana, dok s roditeljima provodi tek 38.5 minuta u suvislom razgovoru.
Columbia University New York, 2761 osoba.
- 90% mladih prati TV svaki dan.
 - "Sve u životu naučio sam preko televizije"

11

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

- Dok približno 75 posto djece u dobi od 10 do 15 godina dnevno ima tri i više sata slobodnog vremena, s televizijom se druži oko 56 posto djece.

IDIZ, 2000.

12

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

- O mladima se govori kao o žrtvi, a tek onda kao o počinitelju.
- O dječjim ubojstvima izvještava se dvostruko više nego o ubojstvima odraslih.

Danilo Yanich, 2005.

13 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Izazovi roditelja i medija

- “Ako ne možemo spriječiti sve nesreće i teškoće koje se danas događaju djeci moramo spriječiti daljnju stigmatizaciju i viktimizaciju svakog djeteta kojega je nesretna sudbina stavila u interes javnosti.”

Grgić Melanija, Djeca i mladež u kazenom postupku

14 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

24 sata, 11.5.2010., www.24sata.hr

24 sata, 11.5.2010, naslovnica

16

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Otapa sve zelućane probleme!

Nesretna sudbina

17

Pasivna djeca

“U samo 20% tekstova djeca su izvori informacija. U ostalim slučajevima o njima se govori bez da ih se išta pita. Djeca su bez moći jer se pretpostavlja da su nesposobni za vlastito predstavljanje, a pritom se često zaboravi kolektivni interes.”

Hartley

18

© Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Glavni pristupi djeci u medijima

- Izvještavanje o nesrećama, kriminalu i devijantnom ponašanju.
- "Novinari u pomoći" potrebnima.
- Drugi o djeci – kolateralne žrtve.
- Pozitivne - afirmativne priče + problemški
- Edukativni pristup – *Newspaper in Education*

"Lakše je stvoriti senzaciju nego istražiti pozadinu neke priče".

International Federation of Journalists

19 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

1. Izvještavanje o nesrećama...

- Usmjereno je na velike događaje (ubojstvo, pljačka...) ali zanemaruje uzrok koji je doveo do toga.
- Stvara se predodžba o društvu kriminala jer se ne obrađuju uzroci i konteksti.
- Najčešće razotkrivanje identiteta.

20 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

- "Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta." ZOM, Čl. 16
- "Novinar ne smije intervjuirati ni fotografirati dijete (14 godina) o pitanjima njegova života ili života druge djece bez nazočnosti roditelja ili drugog odraslog odgovornog za dijete."
Čl. 16, Kodeks časti HND-a

21 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

4. Pozitivne – afirmativne priče

- Pozitivan najčešće individualiziran pristup temi.
- Afirmativni tekstovi o uspješnim mladim ljudima.
- Šalju pozitivnu poruku, ali uglavnom dobivaju mnogo manji prostor nego negativne teme.

VITESTVO VMD okuplja uspješno školsku mladež

Matematika ide uz mačevanje

VAŽNO JE PRAVILNOSTI

Učenici koji su se prijavili na natjecanje moraju biti dobri učenici. Učenici koji su se prijavili na natjecanje moraju biti dobri učenici. Učenici koji su se prijavili na natjecanje moraju biti dobri učenici.

ŠKOLAZIŠAN Na satovima u generaciji japanskih jezika na Filozofskom napredni učenici: svi su tek 9 godina

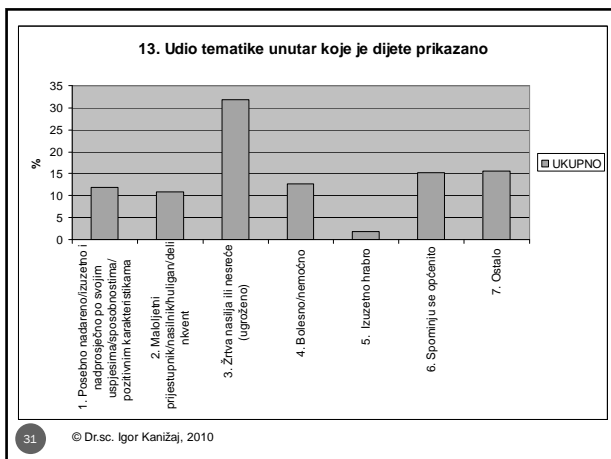
Sven (10) govori japanski i želi upoznati pravog sumo borca

Hrvatska iskustva

- Hrvatski studiji, travanj 2009. (VL, JL, 24 SATA)
 - Izjava djeteta u samo 15% slučajeva (24sata – 0%)
 - 208 članaka
 - 17-30.11.2010.
 - 62% Večernji list
 - 19,2% 24 sata
 - 18,8% Jutarnji list
 - “Rezultati ukazuju na kršenje većine važnih UNICEF-ovih načela kojih bi se novinari trebali pridržavati prilikom izvještavanja o djeci”

Obveze roditelja

- Smanjuje se vrijeme koje djeca provode zajedno s roditeljima.
- Djeca najtragičnije događaje na TV-u gledaju zajedno s roditeljima.
- Trajna izloženost vijestima o nasilju potiče osjećaje straha, zabrinutosti i tjeskobe kod djece.
- Aktivno posredovanje utječe na negativne učinke nasilja na TV-u na djecu.
- Restriktivno posredovanje ima neutralan ili čak suprotni učinak.

Bujizen et. al, 2007.

32 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Obveze djece i odgajatelja

- Informirati o karakteristikama medija i medijskim učincima.
- Objasniti kako nastaju vijesti.
- Informirati se uvijek iz nekoliko izvora.
- Kvalitetno ispunjavati slobodno vrijeme.

33 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Obveze urednika i novinara

- Za izvještavanje o djeci primijeniti posebne senzibilizirane standarde.
- Imati na umu posljedice objavljivanja, odnosno dugoročne efekte.
- Tražiti dozvolu od roditelja svaki put kada uključuju mlade u svoju priču.
- Pridržavati se kodeksa koje su prihvatili.
- Pridržavati se nputaka strukovnih udruga.
- Nastojati ne procjenjivati djecu prema kriterijima odraslih.

34 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

Djeca zbog svoje ranjivosti i nemogućnosti da se zaštite, zaslužuju da im se pristupa s posebnom novinarskom osjetljivošću.

Sve što se sutra objavi u dobroj vjeri dugoročno može imati pozitivne, ali i negativne posljedice.

35 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010

36 © Dr.sc. Igor Kanižaj, 2010
